

TIETOHAARUKKA

Tilastotietoa elintarvikealasta 2015

Ruokatieto

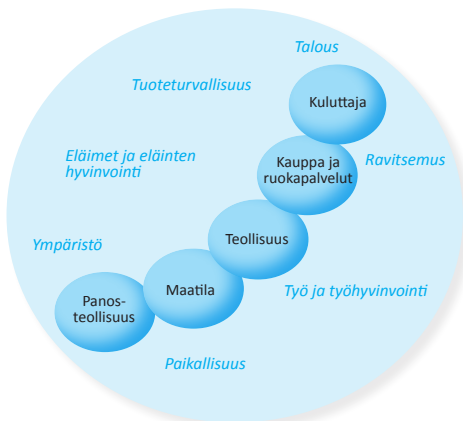
LUKIJALLE

Tietohaarukka – tilastotietoa elintarvikealasta on monipuolinen tilastopaketti, joka kattaa koko suomalaisen ruokaketjun pellolta pöytään.

Tietohaarukkaan on sisällytetty tilastolukuina ruokaketjun käytäntöjä ja lisäarvotekijöitä, joita voidaan hyödyntää rakennettaessa suomalaisen ruokaketjun vastuullisuuteen nojaavaa kilpailukykyä. Tilastot on jaoteltu ruokaketjumallin sisällä otsikoilla ympäristö, tuoteturvallisuus, ravitsemus, työ ja työhyvinvointi, eläimet ja eläinten hyvinvointi, paikallisuus ja talous. Jaottelu noudattaa ruokaketjussa tunnistettuja vastuullisuuden seitsemää eri ulottuvuutta. On silti huomattava, ettei valituilla tilastoilla tarkoiteta vastuullisuuden mittaristoa, sillä asiaa koskeva tutkimus on vielä alkuvaiheissaan.

Tietohaarukan tuoreimmat tiedot ovat pääosin vuodelta 2014. Mukana on myös tietoja aikaisemmilta vuosilta sekä kansainvälisiä vertailulukuja. Tänä vuonna uusia taulukoita on lisätty erityisesti paikallisuuteen ja talouteen liittyen.

Tietohaarukka on saatavissa kolmella kielellä (suomi, ruotsi, englanti) painettuna julkaisuna sekä myös verkkojulkaisuna osoitteessa www.ruokatieto.fi/tietohaarukka.

SISÄLLYSLUETTELO

Yleistä

Sademäärä 1981–2014	3	Maatalouden työlliset	14
Keskilämpötila 1981–2014	3	Maatalous- ja puutarha-yritysten päätuotantosuunnat	15
Ilmasto kasvukauden aikana	3	Maatalous- ja puutarhayritysten tulot tuotantosuunnittain	15
Kotitalouksien määrä	4	Muu yritystoiminta maatalous- ja puutarhayrityksissä	16
Suomen väkiluku	4	Peltoalan käyttö	17
Suomen asukastiheys	4	Sato	18
Kotitalouksien keskikoko	4	Maa- ja puutarhatalouden tuotantokustannukset	19
Ammattitaudit toimialoittain 2012	5	Maa- ja puutarhatalouden tuotto	20
Työtapaturmien määrä	5	Mehiläisalan lukuja vuonna 2014	21
Maatalousyrittäjien keski-ikä ja lukumäärä	5	Maatalouden kannattavuuskerroin tuotantosuunnittain 2001–2014 e.	21
Tärkeimmät työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen syyt maatalousyrittäjällä	6	Yrittäjätulo	22
Bruttokansantuote	6	Tuottajahinnat	22
Tuotannon bruttoarvo toimialoittain	7	Kotieläimet	23
Tuotannon jalostusarvo toimialoittain	7	Keskimääräinen eläinluku tiloilla	23
Työvoima	8	Otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset	24

Maatalous

Luonnonmukaisesti viljelty peltoala ja luomutilat	9	Eläinsuojelutarkastukset kaupallisissa eläinkuljetuksissa	24
Luomutoimijoiden määrä	9	Eläinten terveydenhuoltotyön toteutuminen sika- ja nautatiloilla	25
Luomupeltoalan käyttö	10	Vastuullisen tuotannon raja-arvot sianlihantuotannossa	26
Luomutuotanto	11	Mikrobiläkkeiden käyttö tuotantoeläimillä	26
Luomun markkinaisuus	11	Eläinten hyvinvointitukea saavat tilat	26
Maatalouden ympäristötuki	11	Kanalat 2014	27
Kasvinsuojeluaineiden myynti	12	Navettatyypit tuotosseurantakarjoissa 2014	27
Kasvinsuojeluaineiden jäämävalvonta 2014	12	Laiduntaminen ja ulkoilutus tuotosseurantakarjoissa 2014	27
Maatalousyrittäjien lomitus	13	Lypsykoneet 2014	28
Maatalous- ja puutarhayritykset	13	Tuotosseurantakarjan keskituotos ja maidon pitoisuudet 2014	28
Maatalous- ja puutarhayritysten määrän muutos	14		
Maatalous- ja puutarhayritysten omistus	14		

Elintarvikkeet

Elintarvikkeiden kulutus henkeä kohti Suomessa ja EU:ssa	29	Liha	48
Energia- ja ravintoaineiden ja kuidun keskimääräinen päivittäinen saanti sekä osuus kokonaissaannista	30	Maitotuotteet ja ravintorasvat	49
Merkittävimmät ravintoaineiden lähteet	31	Leipävilja	50
Vitamiinien ja kivennäisaineiden saanti ruuasta suosituksiin verrattuna	32	Kananmunat	50
Suomalaisten päivittäinen ateriointi	33	Kala	51
Terveyskäyttäytyminen	34	Kalan kulutus	51
Elintarvikeomavaraisuus	34	Kasvikset ja hedelmät	52
Ruuanjalostuksen osuus maakuntien taloudesta	35	Marjat ja sienet	53
Elintarvikejalostajat toimialoittain	36	Määräystenvastaiset elintarvikkeet 2014	54
Elintarviketeollisuuden suurimmat toimialat	37	Määräystenvastaisuuden syyt 2014	55
Elintarviketuonti ja -vientä	38	Eläviä eläimiä ja eläimistä saatavia elintarvikkeita koskeva vierasainevalvontaohjelma	55
Elintarvikevienti maittain	40	Elintarvikevalvontamäärät 2014	56
Elintarvikevienti maittain ja tuoteryhmittäin 2014	41	Takaisinvetojen määrä	57
Elintarviketeollisuuden T&K-menot	42	Takaisinvetojen syyt 2014	57
Kulutusmenot	42	Ruokamyrkytys-epidemiat ja sairastuneiden määrä 2014	57
Ravintomenot	43	Ruokamyrkytys-epidemiat aiheuttajan mukaan 2014	58
Elintarvikkeiden reaalihintakehitys Suomessa	43		
Vähittäishinnat	44	Päivittäistavarakauppa ja ammattikeittiöt	
Yleisin elintarvikkeiden arvonlisävero EU-maissa 2014	45	Myyvälöiden lukumäärä myymälätyypin mukaan	59
Hintaindeksit 2013	46	Päivittäistavaroiden myynti myymälätyypeittäin	59
Kotitalouksien kulutus elintarvikkeisiin ja alkoholittomiin juomiin	47	Suurkeittiöiden lukumäärä toimialoittain	60
		Suurkeittiöiden annosmäärät toimialoittain	60
		Luomutuotteiden osuus julkisissa ruokapalveluissa	60

Merkkien selityksiä
e = ennakkotieto
.. = puuttuva tieto

SADEMÄÄRÄ 1981–2014, MM

	kevät	kesä	syksy	talvi
Helsinki-Kaisaniemi	106	202	203	149
Jyväskylä	114	231	178	126
Oulu	86	191	135	96
Sodankylä	100	194	138	101

Lähde: Ilmatieteen laitos

KESKILÄMPÖTILA 1981–2014, °C

	kevät	kesä	syksy	talvi
Helsinki-Kaisaniemi	4,4	16,3	6,7	-3,5
Jyväskylä	2,4	14,8	3,7	-7,6
Oulu	1,6	14,7	3,3	-8,5
Sodankylä	-1,0	12,7	0,0	-12,5

Lähde: Ilmatieteen laitos

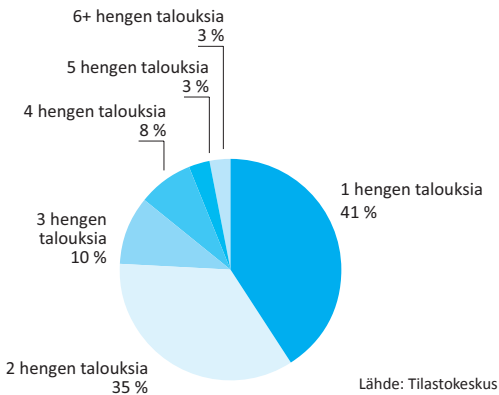
ILMASTO KASVUKAUDEN AIKANA

	Tehoisa lämpösumma vertailukaudella			Sademäärä vertailukaudella		
	2014	2013	1981–2010	2014	2013	1981–2010
Jokioinen	1 476	1 502	1 307	340	283	341
Kauhava	1 380	1 442	1 185	307	309	286
Oulu	1 274	1 377	1 170	296	290	257
Sodankylä	1 004	1 129	795	266	204	227

Lähde: Ilmatieteen laitos

KOTITALOUKSIEN MÄÄRÄ

2013 talouksia yhteensä 2 622 500

Suomen väkiluku 31.12.2014 oli 5 471 753 henkilöä.

Lähde: Väestörekisterikeskus

Suomen asukastiheys oli 1.1.2015 noin 18,0 henkeä neliökilometrillä.

Kotitalouksien keskipakko oli vuonna 2013 2,05 henkeä.

Lähde: Tilastokeskus

AMMATTITAUDIT TOIMIALOITTAIN 2012

Ammattitautitapauksia	Kpl	100 000 työllistä kohden
Kasvinviljely, kotieläintalous, riistatalous	299	483
Elintarvikkeiden valmistus	161	502

Lähde: Työterveyslaitos

TYÖTAPATURMIEN MÄÄRÄ

Työtapaturmat ¹⁾ 100 000 alalla työskentelevää kohden	2005	2010	2012	2013
Maatalousyrittäjät	5 962	4 882	4 953	4 994
Elintarviketeollisuuden työntekijät ²⁾	7 696	6 919	..	..
Kaikki ammatit ³⁾	2 581	2 103	..	..

Lähde: Tilastokeskus

¹⁾ vähintään 4 päivän työkyvyttömyyteen johtaneet työtapaturmat²⁾ ammateittain työtapaturmatieto saatavissa seuraavan kerran referenssivuoden 2015 tiedoista, kun Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto (TVL) ryhtyy käyttämään ISCO-08 luokitusta³⁾ ammattiryhmät, joissa vähintään 10 000 palkansaajaa

MAATALOUSYRITTÄJIEN KESKI-IKÄ JA LUKUMÄÄRÄ

	1995		2005		2014	
	keski-ikä	lkm	keski-ikä	lkm	keski-ikä	lkm
Maatalousyrittäjät	45,1	142 000	47,6	90 000	48,6	68 000
Aloittavat yrittäjät ¹⁾	29,9	70	29,8	760	28,2	570
Eläkkeelle siirtyvät ²⁾	60,2	6 600	60,8	3 900	62,4	2 000
LUTU luopujat ³⁾	57,8	560	58,6	1 420	58,1	440

Lähde: Mela, tilasto perustuu MYEL-vakuutettujen maatalousyrittäjien tietoihin

¹⁾ luopumistukijärjestelmässä jatkajina aloittavat yrittäjät²⁾ tarkastelussa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeelle siirtyvät³⁾ luopumistukijärjestelmän puitteissa sukupolvenvaihdoksella luopuvat

TÄRKEIMMÄT TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEELLE SIIRTUMISEN SYYT MAATALOUSYRITTÄJILLÄ

%	1995	2005	2013	2014
Hengityselinsairaudet	7	3	2	2
Mielenterveyssairaudet	14	20	17	18
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet	46	47	46	43
Vammat, myrkytykset yms.	6	9	10	10
Verenkiertoelinten sairaudet	15	8	8	8
Kasvaimet	..	..	7	6
Hermoston sairaudet	..	..	5	7

Lähde: Mela

% = osuus koko vuoden työkyvyttömyyseläkkeistä maatalousyrittäjillä

Talous

BRUTTOKANSANTUOTE

Toimialoittain %	2005	2010	2013 e.	2014 e.
Maa-, metsä- ja kalatalous	2,6	2,7	2,7	2,8
josta maatalous	1,1	0,9	1,0	0,8
Teollisuus	24,3	19,5	16,6	16,7
josta elintarviketeollisuus	1,5	1,3	1,3	1,2
Rakentaminen	6,4	6,4	6,4	6,2
Tukku- ja vähittäiskauppa ¹⁾	9,8	9,4	9,9	9,6
Kuljetus ja varastointi	5,7	5,1	5,1	5,0
Majoitus- ja ravitsemis- toiminta	1,6	1,6	1,6	1,6
Informaatio ja viestintä	5,0	5,0	5,3	5,5
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2,7	2,6	2,5	3,0
Kiinteistöalan toiminta	10,2	11,2	11,9	12,3
Terveys- ja sosiaalipalvelut	8,2	9,3	10,0	10,0
Muut palvelut	23,4	27,1	28,0	27,3
Yhteensä	100	100	100	100

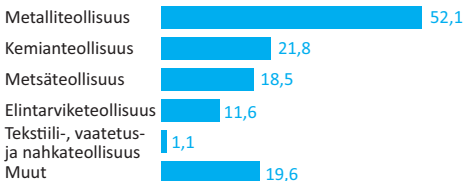
¹⁾ sis. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus

Bruttoarvonlisäys perushintaan mrd €	143,6	163,6	174,4	176,7
Bruttokansantuote markkina- hintaan mrd €	164,4	187,1	202,7	205,2

Lähde: Tilastokeskus/kansantalouden tilinpito, TOL2008-luokitus

TUOTANNON BRUTTOARVO TOIMIALOITTAIN

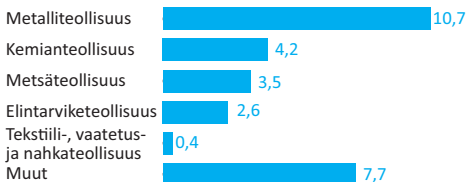
2012 teollisuus yhteensä 124,7 mrd euroa

Lähde: Tilastokeskus, TOL 2008-luokitus

TUOTANNON JALOSTUSARVO TOIMIALOITTAIN

2012 teollisuus yhteensä 29,1 mrd. euroa

Lähde: Tilastokeskus, TOL 2008-luokitus

TYÖVOIMA

	2000	2005	2013	2014	2014
				1 000	
Työlliset toimialoittain	%	%	%	%	henkeä
Maa-, metsä- ja kalatalous sekä kaivostoiminta	6	5	4	4	109
Maatalous	5	4	3	3	76
Metsätalous	1	1	1	1	26
Teollisuus ¹⁾	20	18	15	15	359
josta elintarvike- ja juomateollisuus	2	2	2	2	37
josta muu teollisuus	18	17	14	13	323
Rakentaminen	6	7	7	7	169
Tukku- ja vähittäis- kauppa ²⁾	12	12	12	12	290
Kuljetus ja varastointi	7	6	6	6	140
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3	3	4	4	86
Muut palvelut	45	48	51	52	1 282
Toimiala tuntematon	0,3	0,2	0,4	0,4	11
Työllinen työvoima	100	100	100	100	
1 000 henkeä	2 335	2 401	2 457	2 447	2 447
Työvoima yhteensä					
1 000 henkeä	2 589	2 621	2 676	2 679	2 679
heistä työttömiä %	9,8	8,4	8,2	8,7	8,7

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus, TOL 2008-luokitus

¹⁾ sis. sähkö-, lämpö-, vesi- ja jätehuolto yms.²⁾ sis. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus

LUONNONMUKAISESTI VILJELTY PELTOALA JA LUOMUTILAT

Ala, ha	1995	2005	2013	2014
Luomuhyväksytty ala	23 139	135 223	170 462	188 720
Siirtymävaiheessa	21 557	12 364	35 708	23 933
Kokonaisluomuala	44 696	147 588	206 170	212 653
Luomualan osuus kokonaisviljelyalasta %	..	6,7	9,0	9,4
Luomuala/tila	20	34	49	51
Luomutiloja, kpl	2 793	4 296	4 215	4 180

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

LUOMUTOIMIJOIDEN MÄÄRÄ

	2008	2011	2013	2014
Luomualkutuotanto ¹⁾	3 758	3 975	4 145	4 119
josta luomueläintiloja	511	643	814	825
Luomuelintarviketoimijat	401	487	621	651
Luomurehutoimijat	16	33	44	45
Luomusiemenpakkaamot	..	31	28	25
Yhteensä	4 175	4 526	4 845	4 840

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

¹⁾ maatalojen lisäksi mukana myös pelkät kasvihuone-, sienimö- ja mehiläistoimijat

LUOMUPELTOALAN KÄYTTÖ

Luomuhyväksytty ala, ha	1995 ¹⁾	2005	2013	2014
Nurmikasvit	11 431	60 195	81 999	91 482
Vilja yht.	8 158	46 362	49 760	57 093
vehnä	724	6 629	6 303	6 861
ruis	1 616	4 594	3 188	4 904
ohra	2 118	6 760	6 450	7 166
kaura	2 447	23 134	24 350	24 047
seos: korsiviljat	302	2 798	2 264	2 859
seos: palko+korsiviljat	927	1 842	7 204	11 256
Herne	120	1 289	901	1 205
Tattari	23	185	271	328
Kumina	9	355	120	180
Pellava	22	277	51	98
Rypsi	64	2 419	2 042	2 271
Peruna	423	440	446	466
Avomaan vihannekset	197	211	241	268
Kasvihuonevihannekset	2	9	9	9
Lehtiyrtit	17	16	20	69
Marjat ja hedelmät	256	800	612	701
Muut kasvit	395	3 672	12 270	11 772
Kesanto	2 022	19 178	21 189	22 754
Yhteensä	23 139	135 223	169 931	245 788

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

¹⁾ Ahvenanmaan tiedot puuttuvat

Tavanomaisen peltoalan käytön luvut sivulla 17.

LUOMUTUOTANTO

	2007 milj. kg	% koko- nais- tuotan- nosta	2013 milj. kg	% koko- nais- tuotan- nosta	2014 milj. kg	% koko- nais- tuotan- nosta
Nauta	..	..	2	2,4	2,1	2,6
Sika	..	..	0,7	0,4	0,7	0,4
Lammas	..	..	0,2	18,2	0,2	22,4
Siipikarja	..	..	0,03	0	0,08	0,1
Kananmunat	1,1	2	2,5	4,1	2,8	4,5
Leipäviljat (vehnä ja ruis)	18,2	2,1	17,2	1,9	23,9	2,1
Peruna	0,3	0	6,9	1,1	4,9	0,8
Herne	1,2	18,8	1,6	25,8	2,7	18,9
Maito, milj. litr.	26,8	1,2	41,2	1,9	47,2	2,1

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, Pro Luomu,
Luonnonvarakeskus

Luomun markkinaosuus vuonna 2014 oli 1,7 %.

Lähde: Pro Luomu

MAATALOUDEN YMPÄRISTÖTUKI 2014

	Kpl	% maa- tiloista	% pelto- alasta
Ympäristötukeen sitoutuneet maatilat	52 663	90	95

Lähde: Maaseutuvirasto

KASVINSUOJELUAINEIDEN MYyntI

	1995	2005	2012	2013
Tehoaineiden myynti (tn)				
kasvitautilien torjunta-aineet	114	255	198	217
tuhoeläinten torjunta-aineet	57	47	31	26
rikkakasvien torjunta-aineet	791	1 077	1 224	1 133
kasvunsäätteet	73	52	93	100
Valmisteiden myynti (tn)				
kasvitautilien torjunta-aineet	236	718	704	817
tuhoeläinten torjunta-aineet	160	147	219	184
rikkakasvien torjunta-aineet	1 768	2 639	3 069	2 909
kasvunsäätteet	131	107	165	184

Lähde: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Tuoteturvallisuus

KASVINSUOJELUAINEIDEN JÄÄMÄVALVONTA 2014 ¹⁾

Näytteen alkuperä	Satunnais-näytteitä	Määräyksen-vastaisia %
Kotimainen	327	0,0
EU	952	1,1
EU:n ulkopuolelta	1 104	3,5
Yhteensä	2 383	2,1

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

¹⁾ näytteitä hedelmistä, kasviksista, viljasta, prosessoiduista elintarvikkeista, lastenruuista ja eläinperäisistä tuotteista

MAATALOUSYRITTÄJIEN LOMITUS

	2000	2005	2013	2014
MYEL ¹⁾ -vakuutetut maatalousyrittäjät	105 993	90 007	70 448	67 859
Vuosiloman käyttäjät ²⁾	45 254	34 719	21 909	20 811
Sijaisavun käyttäjät	14 934	14 624	8 879	8 398
Tuetun maksullisen lomituksen käyttäjät	10 995	13 521	11 979	10 939
Täysin maksullisen lomituksen käyttäjät	643	314	703	663

Lähde: Mela

¹⁾ Maatalousyrittäjien eläkelaitos²⁾ vuosiloman saamiseksi maatalousyrittäjällä tulee olla kotieläimiä vähintään neljä kotieläinyksikköä ja hänen tulee olla päätoiminen maatalousyrittäjä

Paikallisuus

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYKSET

Tilakoko pelto ha	1995 kpl	2005 kpl	2013 ¹⁾ kpl	2014 ¹⁾ kpl	% tiloista	% pelto- alasta
0–5	9 988	5 228	3 297	3 011	6	0
5–10	17 049	8 765	6 114	5 927	11	2
10–15	16 918	8 481	5 832	5 622	11	3
15–25	25 634	13 989	9 692	9 205	17	8
25–50	23 870	19 660	14 430	13 798	26	22
50–75	4 508	7 549	6 954	6 868	13	19
75–100	1 209	3 116	3 602	3 643	7	14
100–150	622	1 990	2 906	2 979	6	16
150–	166	739	1 571	1 722	3	17
Yhteensä	99 964	69 517	54 398	52 775	100	100

Lähde: Luonnonvarakeskus

Vuonna 1995 vain yli 1 hehtaarin tilat

¹⁾ maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu. Lukuja ei voi verrata aiempien vuosien lukuihin.

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN MÄÄRÄN MUUTOS

Maatiloja	2000	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾	Muutos 14/13 %
kpl	78 434	54 398	52 775	-3

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu. Lukuja ei voi verrata aiempiin lukuihin.

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN OMISTUS

Omistajaryhmä	1995 kpl	2005 kpl	2013 kpl	2014 ¹⁾ kpl	% tiloista
Yksityishenkilöt	86 933	61 477	47 545	45 721	86,6
Perikunnat ja maatalousyhtymät	12 468	7 297	5 739	5 811	11,0
Valtiot, kunnat ym. yhteisöt	563	743	1 114	1 243	2,4
Maatiloja yhteensä	99 964	69 517	54 398	52 775	100

Lähde: Luonnonvarakeskus

Vuonna 1995 vain yli 1 hehtaarin tilat

¹⁾ maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu. Lukuja ei voi verrata aiempien vuosien lukuihin.

MAATALOUDEN TYÖLLISET

Työlliset, 1 000 henk.	1995	2005	2013	2014
Yrittäjät	116	73	59	60
heistä naisia	37	22	16	17
Palkansaajat	25	20	17	16
heistä naisia	12	9	8	8
Yhteensä	141	93	76	76

Lähde: Tilastokeskus/työvoimatutkimus

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN PÄÄTUOTANTOSUUNNAT

Tilojen lkm	1995	2005	2013 ¹⁾	%	2014 ¹⁾	%
Lypsykarja- talous	32 480	16 495	8 497	16	8 084	15
Muu nauta- karjatalous	9 394	4 508	3 941	7	3 803	7
Sikatalous	6 249	3 165	1 020	2	932	2
Siipikarjatalous	2 239	976	395	1	423	1
Kasvinviljely	42 287	40 960	34 843	64	34 144	65
josta viljanviljely	..	28 563	19 579	36	19 216	36
Muut	7 315	3 413	5 702	10	5 389	10
Yhteensä aktiivitalat	99 964	69 517	54 398	100	52 775	100

Lähde: Luonnonvarakeskus

Vuonna 1995 vain yli 1 hehtaarin tilat

¹⁾ maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu. Lukuja ei voi verrata vuosien 1995 ja 2005 lukuihin

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN TULOT TUOTANTOSUUNNITTAIN

	Valtionveronalaiset tulot puoliset yhteensä			Maatilatalouden tulot puolisot yhteensä		
	2005 €	2011 €	2012 €	2005 €	2011 €	2012 €
Lypsykarja- talous	39 878	58 958	61 561	30 734	47 385	49 523
Muu nauta- karjatalous	38 772	54 099	56 913	19 983	28 777	29 776
Siipikarja- talous	60 272	76 491	82 323	35 880	48 166	53 178
Sikatalous	47 593	66 457	67 415	31 980	43 674	44 627
Lampaat, vuohet, hevoset	40 398	48 374	50 446	4 995	7 271	8 148
Viljanviljely	44 271	58 829	60 514	10 397	15 081	15 364
Muu kasvin- tuotanto	43 334	54 443	54 773	11 756	14 989	14 657
Muu tuotanto	37 542	55 025	55 431	6 533	9 310	9 825
Keskimäärin	44 008	59 085	61 172	19 032	26 832	28 137

Lähde: Tilastokeskus, Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto

MUU YRITYSTOIMINTA MAATALOUS- JA PUUTARHA-YRITYKSISSÄ

Tilojen lkm	2000 ¹⁾	2005 ¹⁾	2010	2013
Teollisuus	4 786	3 753	2 747	2 245
elintarvikkeiden jatko- jalostus	1 065	684	479	381
muiden maatalous- tuotteiden jatkojalostus	134	152	94	78
puutavaran jatkojalostus	1 349	889	583	405
käsitöiden valmistus myyntiin	274	277	155	79
energian tuotanto	959	1 037	907	855
muu teollinen tuotanto	1 005	714	529	448
Rakentaminen	²⁾	881	438	344
Kauppa	1 056	1 298	850	986
Palvelut	15 252	16 547	13 793	12 419
matkailu, majoitus, virkistyspalvelut	2 272	1 865	1 440	1 180
urakointi	8 880	10 013	8 896	8 583
muut palvelut	4 100	4 669	3 457	2 656
Muu alkutuotanto kuin maa- ja metsätalous	744	1 815	981	808
kalojen, rapujen yms. viljely tilalla	112	65	48	51
turkistarhaus	632	510	315	280
poronhoito	²⁾	573	365	310
kalastus	²⁾	144	104	62
muu alkutuotanto	²⁾	523	149	103
Päätoimiala tuntematon			721	..
Monialaisia tiloja yhteensä	21 838	24 294	19 530	16 802

Lähde: Luonnonvarakeskus, MTT

¹⁾ vuosien 2000 ja 2005 luvuissa ei ole mukana puutarhayrityksiä, jotka harjoittavat vain kasvihuonetuotantoa.

²⁾ toimialaluokitus osittain erilainen, kyseistä toimialaa ei kysytty

Huom. Tilan liikevaihdoltaan suurin toimiala.

PELTOALAN KÄYTTÖ

	1995	2005	2013	2014
Kylvetty ala	1 000 ha	1 000 ha	1 000 ha	1 000 ha
Nurmikasvit	755	620	650	652
Vilja yht.	978	1 188	1 179	1 193
vehnä	101	215	231	272
ruis	21	14	12	24
ohra	516	595	533	532
kaura	329	346	367	326
seosvilja	11	16	33	37
muut viljat	1	1	2	2
Rypsi ja rapsi	85	77	53	44
Sokerijuurikas	35	31	12	14
Peruna	36	29	22	22
Muut viljelykasvit	29	49	54	58
Tuotantoala yhteensä	1 918	1 993	1 969	1 983
Kesanto ¹⁾	223	241	254	247
Viljelyala yhteensä	2 141	2 235	2 223	2 230
siitä salaojitettu	1 361 ²⁾	1 290	..	..

Lähde: Luonnonvarakeskus ja Salaojayhdistys

¹⁾ sisältää hoidetun viljelemättömän pellon vuonna 2013 ja 2014²⁾ sisältää viljelykäytöstä poistuneen salaojitetun peltoalan

	1995	2005	2013	2014
	ha	ha	ha	ha
Maatalous- ja puutarhayritysten keskipeltoala	21,7	33,0	41,5	43,0

Lähde: Luonnonvarakeskus

SATO

	1995	2005	2013	2014
Vehnä				
ala 1000 ha	101	215	228	267
kokonaissato milj. kg	380	801	869	1 088
sato kg/ha	3 770	3 730	3 820	4 070
Ruis				
ala 1000 ha	21	14	12	24
kokonaissato milj. kg	58	32	26	75
sato kg/ha	2 770	2 290	2 090	3 160
Ohra				
ala 1000 ha	516	594	494	497
kokonaissato milj. kg	1 764	2 103	1 904	1 855
sato kg/ha	3 420	3 540	3 850	3 730
Kaura				
ala 1000 ha	329	345	344	305
kokonaissato milj. kg	1 097	1 073	1 197	1 039
sato kg/ha	3 330	3 110	3 480	3 410
Sokerijuurikas				
ala 1000 ha	35	31	12	14
kokonaissato milj. kg	1 110	1 181	480	626
sato kg/ha	31 900	37 870	40 190	45 820
Rypsi ja rapsi				
ala 1000 ha	85	77	53	43
kokonaissato milj. kg	128	106	80	62
sato kg/ha	1 500	1 380	3 160	3 140
Herne				
ala 1000 ha	5	4	4	6
sato milj. kg	11	8	11	14
sato kg/ha	2 420	93	2 570	2 540
Peruna				
ala 1000 ha	36	29	22	22
sato milj. kg	798	743	622	600
sato kg/ha	22 110	25 700	28 120	27 300
Vihannekset				
kokonaissato milj. kg	234	248	254	269
tomaatti	31	38	38	40
kasvihuonekurkku	24	32	36	38
valkokaali	24	19	22	24
porkkana	61	67	71	74
sipuli	17	21	23	26
Ruukkuvihannekset milj. kpl	30	64	97	108

Lähde: Luonnonvarakeskus

MAA - JA PUUTARHATALOUDEN TUOTANTOKUSTANNUKSET

Kustannuserä	2000 Milj. €	2005 Milj. €	2013 Milj. €	2014 e. Milj. €
Tarvikekustannukset				
yhteensä	1 525	1 628	2 235	2 072
Lannoitteet ja kalkitus	193	185	285	267
Muut kasvinviljely- kustannukset	264	324	388	383
Polttoaineet	189	207	341	308
Sähkö	114	102	207	194
Ostorehukustannukset	482	454	620	544
Kotieläinkustannukset	282	357	395	375
Tilakäyttökustannus ¹⁾	318	314	536	463
Konekustannukset				
yhteensä	757	885	1 104	1 095
Konepoistot	445	545	595	594
Muut konekustannukset	311	340	508	501
Rakennuskustannukset				
yhteensä	301	329	379	377
Rakennuspoistot	237	273	306	305
Muut rakennus- kustannukset	64	57	73	73
Muut kustannukset				
yhteensä	641	785	921	924
Vakuutukset	227	262	318	311
Kiinteät vuokrat	82	104	150	161
Muut poistot	44	45	50	50
Muut kustannukset	288	373	403	402
Työkustannukset				
yhteensä	1 493	1 771	1 482	1 434
Maksetut palkat	190	180	236	234
Palkkavaatimus	1 303	1 591	1 246	1 200
Korkokustannukset				
yhteensä	598	622	734	720
Korkokulut	133	114	111	104
Oman pääoman korkovaatimus	465	508	624	616
Yhteensä	5 631	6 335	7 391	7 085

Lähde: MTT Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskenta -palvelu.

Aineisto: MTT kannattavuuskirjanpitolukokset

¹⁾ omalla tilalla tuotettujen ja käytettyjen rehujen ja kasvinsiementen kustannukset

MAA- JA PUUTARHATALOUDEN TUOTTO

Tuottoerä	2000 Milj. €	2005 Milj. €	2013 Milj. €	2014 e. Milj. €
Kasvinviljelytuotto yhteensä	881	720	1 161	1 034
Ruis ja vehnä	84	74	160	151
Ohra	171	155	283	235
Kaura ja muut viljat	139	80	163	136
Öljykasvit	15	19	48	41
Nurmirehut	269	218	397	358
Peruna ja sokerijuurikas	183	158	82	88
Palkokasvit ja muut kasvit	21	16	26	25
Kotieläintuotto yhteensä	1 612	1 653	2 154	2 075
Nautakarjatuotto	1 089	1 094	1 510	1 491
Sikatuotto	311	360	373	330
Siipikarja	204	194	219	201
Lammas- ja vuohituotto	9	6	53	53
Kasvihuone- ja avomaa- tuotto	549	517	614	557
Rahoitustuotto	16	14	12	11
Muu tuotto	147	168	209	229
Tuet yhteensä	1 776	1 966	2 002	1 954
CAP-tuet	385	514	596	554
LFA-tuki ja ympäristötuki	721	747	814	811
Kansalliset tuet ja investointituet	667	702	584	589
Yhteensä	4 981	5 038	6 152	5 860

Lähde: MTT Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskenta -palvelu.

Aineisto: MTT kannattavuuskirjanpitolukokset

Laskennassa mukana myös omalla tilalla tuotettujen ja käytettyjen rehujen ja siementen arvo

MEHILÄISALAN LUKUJA VUONNA 2014

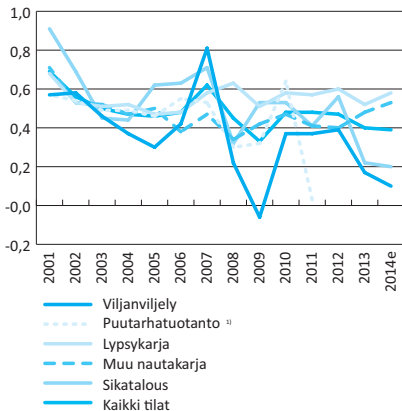
Suomen Mehiläishoitajain Liiton SML ry:n jäsenet	2 256
Ammattitarhaajat ¹⁾ , kpl	65
Luomutarhaajien määrä	61
Tuottavien mehiläispesien määrä (talveutettujen)	60 000
Luomumehiläispesien määrä	4 915
Yhden mehiläispesän sato, kg	55
Hunajantuotanto, tonnia	2 600
Hunajan tuonti, tonnia	1 605
Hunajan kokonaiskulutus, tonnia	3 200
Hunajan kulutus, g/hlö	591
Mehiläispesien talvitappiot ²⁾ , %	7
Mehiläistarhauksen kokonaistuotto ³⁾ , €	27 200

Lähde: Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry, Luonnonvarakeskus

¹⁾ pesätukitilaston yli 100 pesän tarhaajat

²⁾ talven aikana kuolleiden mehiläisten osuus

³⁾ vuoden 2013 tieto

MAATALOUDEN KANNATTAVUUSKERROIN
TUOTANTOSUUNNITAIN 2001–2014 e.

Lähde: MTT Maatalouden kokonaislaskenta

¹⁾ vuosien 2012–2014 tietoja ei saatavilla

YRITTÄJÄTULO

	2000 Milj. €	2005 Milj. €	2013 Milj. €	2014 e. Milj. €
Yrittäjätulo	1 114	808	628	592

Lähde: MTT Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskenta -palvelu.

Aineisto: MTT kannattavuuskirjanpitolukokset

TUOTTAJAHINNAT

		1995	2005	2013	2014	Muutos 13/14 %
Maito	snt/litra					
normimaidon hinta ¹⁾		31,3	31,5	39,8	40,6	2,1
meijerin jälkitili		1,5	2,2	3,8	1,1	-72,3
Liha	€/kg					
naudanliha		2,4	2,1	3,1	3,0	-2,6
sianliha		1,3	1,3	1,7	1,6	-9,2
broilerinliha		1,1	1,1	1,5	1,5	-3,3
karitsanliha		1,9	2,6	3,9	4,0	2,8
hevosenliha		1,3	0,3	..	..	
Kanamunat	€/kg	0,5	0,6	1,2	1,0	-14,5
Vilja ja peruna						
leipävehnä ²⁾	€/tonni	147,0	106,2	200,0	166,9	-16,5
ruis ²⁾	€/tonni	149,5	118,4	218,1	196,6	-9,9
rehuohra ²⁾	€/tonni	122,3	99,5	175,2	132,8	-24,2
kaura ²⁾	€/tonni	118,4	87,1	168,5	126,3	-25,0
mallasohra ²⁾	€/tonni	142,1	115,3	210,2	159,2	-24,3
ruokaperuna ³⁾	€/100 kg	..	..	23,8	14,6	-38,7
rypsi ja rapsi ²⁾	€/tonni	..	200,1	408,8	361,7	-11,5

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ perushinta I-luokan maidolle, joka sisältää 4,3 % rasvaa ja 3,3 % valkuaista. Ei sisällä laatuosaa, muita lisiä, tuotantotukea eikä jälkitiliä.

²⁾ viljelijöille maksettu perushinta sisältäen kuljetuksen ensimmäiseen vastaanottopisteeseen.

³⁾ viljelijöille maksettu hinta 100 nettokiloa kohden pakkaamolle toimitettuna. Ei sisällä varhaisperunaa.

KOTIELÄIMET

Kotieläimiä 1 000 kpl	1995	2005	2013	2014
Hevosia	50	64	75	75
Nautakarjaa	1 148	959	912	914
lypsylehmiä	399	319	283	285
emolehmiä	29	35	57	58
Lampaita	159	87	136	138
uuhia	69	52	69	69
karitsoja ja päsejä	90	35	66	69
Sikoja	1 400	1 401	1 308	1 245
emakoita	161	177	126	121
lihasikoja	451	460	490	464
porsaita	476	451	365	362
Siipikarjaa	10 358	10 538	11 981	12 577
kanoja	4 179	3 128	3 432	3 645
broilereita	4 276	5 472	6 861	7 341
kalkkunoita	80	495	274	292
Vuohia	6	7	5	4
Eloporoja	208	207	192	187

Lähde: Luonnonvarakeskus, Tilastokeskus, Suomen Hippos ry

KESKIMÄÄRÄINEN ELÄINLUKU TILOILLA

Keskieläinluku kpl/tila	2012	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾
Siat	1 175	1 275	1 336
Naudat	70	73	77
Siipikarja	32 412	30 331	29 733

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu 2013. Vuoden 2012 luku on laskettu takautuvasti. Lukuja ei voi verrata aikaisempien vuosien tilastoihin.

OTANTAAN PERUSTUVAT ELÄINSUOJELUTARKASTUKSET

kpl	Tarkastuksia			Laiminlyöntejä		
	2011	2013	2014	2011	2013	2014
Siat	52	63	55	13	12	16
Naudat	362	244	200	97	66	46
Munivat kanat	26	20	5	5	3	0
Broilerit	..	132	3	..	64	0
Vuohet	12	9	4	0	1	0
Ankat ja hanhet	8	11	1	0	0	0
Lampaat	32	42	12	8	7	0

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

ELÄINSUOJELUTARKASTUKSET KAUPALLISISSA
ELÄINKULJETUKSISSA

	2005	2011	2013	2014
Tarkastukset (lkm)	451	387	384	418
Epäkohdat (%)	24	16	20	12

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

ELÄINTEN TERVEYDENHUOLTOTYÖN TOTEUTUMINEN SIKA- JA NAUTATILOILLA

	Terveyden- huoltosopimus eläinlääkärin kanssa				Kattavuus %		Erityistasolla ¹⁾		Kansallisella tasolla ²⁾		Perustasolla ³⁾		Passivoitu ⁴⁾		Terveyden- huoltokäyntejä	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Sikatilat (pitopaikat)	1 747	1 528	95	91	64	60	1 456	1 366	80	61	211	101	6 587	6 285		
Nautatilat	7 548	7 580	57	57	..	..	..	..	..	..	..	..	5 872	5 745		

Lähde: ETT, Sikava (sikaloiden terveysluokitusrekisteri) ja Naseva (nautojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä)

¹⁾ täyttää vapaaehtoiset elinkeinon jalostussikaloille asettamat erityisvaatimukset www.sikava.fi

²⁾ täyttää vapaaehtoiset elinkeinon asettamat terveydenhuollon vaatimukset

³⁾ joku vapaaehtoisista kansallisen tason vaatimuksista ei täyty

⁴⁾ pitopaikka tyhjänä

VASTUULLISEN TUOTANNON RAJA-ARVOT SIANLIHANTUOTANNOSSA

Jakso	Pitopaikat ¹⁾ , joilla VTM		VTM-ylitykset ¹⁾ , lihasiat			VTM-ylitykset ¹⁾ , emakot	
	alit- tuu	ylit- tyy	koko- ruho	osa- ruho	kuol- leisuus	koko- ruho	kuollei- suus
1_2014	96,1	3,9	0,6	1,1	1,4	0,4	0,5
2_2014	94,1	5,9	0,6	1,0	2,2	1,2	0,4

Lähde: ETT, Sikava (sikaloiden terveystuokitusrekisteri)

Vastuullisen tuotannon mittarit (VTM) ovat osa sianlihantuotannon kansallisen tason ehtoja (sikava.fi/terveystuokitus). Näiden raja-arvojen ylitymistä tarkastellaan puolivuositain. Raja-arvo kokoruhohylkäyksille: emakot 7 % ja lihasiat 1,1 %. Raja-arvo lihasikojen osaruohohylkäyksille on 12 %. Raja-arvo emakkokuolleisuudelle on 25 % ja lihasikojen kuolleisuudelle 4 %.

¹⁾ %-osuudet pitopaikoista suhteutettuna kaikkiin pitopaikkoihin

MIKROBILÄÄKKEIDEN KÄYTTÖ TUOTANTOELÄIMILLÄ

	EU/ETA-alue keskimäärin			Suomi		
	2010 ²⁾	2011 ³⁾	2012 ⁴⁾	2010	2011	2012
mg/PCU ¹⁾	131	151	144	25	24	24

Lähde: Euroopan lääkevirasto EMA, ESVAC

¹⁾ tuotantoeläinpopulaatioon suhteutettu kulutus (PCU, population correction unit = populaatiokorjausyksikkö, jonka laskennassa huomioidaan tärkeimmät tuotantoeläinlajit) EU/ETA-alueen tulos on laskettu jakamalla mikrobilääkkeiden kokonaismyynti kaikissa raporttiin osallistuneissa maissa näiden maiden yhteenlasketulla populaatiokorjausyksiköllä.

²⁾ osallistuneiden maiden lukumäärä: 19

³⁾ osallistuneiden maiden lukumäärä: 25

⁴⁾ osallistuneiden maiden lukumäärä: 26

ELÄINTEN HYVINVOINTITUKEA SAAVAT TILAT ¹⁾

Tiloja, kpl	2012	% tiloista	2013	% tiloista	2014	% tiloista
Nautatilat	5 364	38	5 006	39	4 875	40
Sikatilat	846	47	757	48	715	49

Lähde: Mavi

¹⁾ tilat, joille maksettu tukea

KANALAT 2014

Kanalatyyppi	% kananmunatuotannosta
Virikehäkki	62
Lattia	33
Luomu	4

Lähde: Suomen siipikarjaliitto

NAVETTATYYPIT TUOTOSSEURANTAKARJOISSA 2014

	Navetoita	%	Lehmiä	%	Keskilehmä- luku, kpl/tila
Parsinavetta	3 966	70	102 719	49	25,9
Pihatto	1 680	29	108 192	50	64,4
Muu	53	1	2 523	1	47,6
Yhteensä	5 699 ¹⁾	100	213 434	100	37,9

Lähde: ProAgria

¹⁾ tiedossa ei ole mukana kaikki tuotosseurantakarjat

Parsinavetta: Lehmä on kytketty päästään kiinni parteen, jossa se syö ja lepää, ja jossa se myös lypsetään.

Pihatto: Lehmät ovat irti rakennuksessa, jossa niille on erillinen ruokinta- ja lepoalue. Lehmät lypsetään joko lypsyasemalla tai robotti lypsää ne.

LAIDUNTAMINEN JA ULKOILUTUS TUOTOSSEURANTAKARJOISSA 2014

Karjoja	kpl	%
Kesällä laidun, talvella ulkoilu	455	7,9
Kesällä laidun, talvella sisällä	3 895	67,8
Kesällä tarhassa, talvella ulkoilu	103	1,8
Kesällä tarhassa, talvella sisällä	347	6,0
Kesällä ja talvella sisällä	946	16,5
Yhteensä	5 746	100

Lähde: ProAgria

LYPSYKONEET 2014

Lypsykonetyyppi	Tilat	%
Putkilypsy	3 996	67,2
Automaattilypsy	722	12,1
Kalaruotolypsyasema	628	10,6
Tandemlypsyasema	395	6,6
Kannukone	94	1,6
Takaalypsyasema	64	1,1
Karusellilypsyasema	15	0,3
Automaattilypsy ja lypsyasema	10	0,2
Muu lypsyasema	23	0,4
Yhteensä	5 947	100

Lähde: ProAgria

TUOTOSSEURANTAKARJAN KESKITUOTOS JA MAIDON
PITOISUUDET 2014

Rotu	Lehmiä, kpl	Keski- tuotos, kg/ lehmä	Maidon pitoisuudet, %				
			Valku- ainen	Rasva	EKM ¹⁾	Solut ²⁾	
Ayrshire	132 627	8 749	3,44	4,27	9 137	164	
Holstein	95 839	9 707	3,31	3,96	9 689	187	
Suomenkarja	2 723	6 104	3,44	4,39	6 450	186	
Itäsuomen- karja	366	3 783	3,44	4,24	3 944	194	
Länsisuomen- karja	1 818	6 777	3,45	4,43	7 192	183	
Pohjois- suomenkarja	539	5 410	3,39	4,26	5 649	198	
Jersey	420	7 958	3,63	4,84	9 006	165	
Muu	154	7 820	3,39	4,08	8 040	144	
Kaikki	231 763	9 112	3,38	4,13	9 333	174	

Lähde: ProAgria

¹⁾ energiakorjattu maitotuotos (maidon rasva-, valkuais- ja laktoosipitoisuudet huomioidaan)²⁾ maidon solupitoisuuden geometrinen keskiarvo

ELINTARVIKKEIDEN KULUTUS HENKEÄ KOHTI SUOMESSA JA EU:SSA

Kulutus kg/asukas	1995	2005	2011	2013	EU-27¹⁾	2014e.
Viljat yhteensä	69,8	78,8	78,8	80,0	124,9	80,0
Peruna	59,6	62,0	..	52,3	71,9	52,3
Liha yhteensä ³⁾	60,3	73,0	77,6	77,1	82,5	76,6
naudanliha	18,8	18,6	18,6	18,4	15,7	18,7
sianliha	32,0	33,5	36,4	35,6	40,4	34,6
siipikarjanliha ³⁾	9,0	16,1	18,2	19,5	21,7	20,1
muu liha	0,6	4,8	4,4	3,6	4,8	3,2
Nestemäinen maito yhteensä (litraa)	198,1	189,7	183,8	181,4	240,1 ²⁾	178,4
maidot	145,6	134,6	127,6	132,2	..	130,9
piimät, viili ja jogurtti	37,1	36,8	40,7	37,3	..	35,3
kermat	6,3	5,8	6,3	6,7	4,0	6,5
Voi	5,2	2,7	4,1	4,4	3,7	3,9
Kasviöljyt	..	..	..	5,2	..	5,2
Juusto (sisältää rahkan)	15,3	18,6	22,5	23,2	..	24,9
Jäätelö (litraa)	14,1	14,0	12,3	..	..	..
Kananmunat	11,7	9,3	10,0	10,7	12,0	10,8
Sokeri	35,4	32,0	30,1	28,9	33,3	29,5
Hedelmät	75,9 ⁴⁾	75,9	58,2 ⁵⁾	58,4 ⁵⁾	100,1 ⁴⁾	61,2 ⁵⁾
Vihannekset yht.	61,7	68,4	..	61,2	115,8	65,3
Kala (perattu)	14,0	14,1	15,2	..	..	..
Kahvi (paahdettu)	8,3	9,6	12,7	10,0	4,8	9,5
Virvoitusjuomat (litraa)	45,8	52,0	56,0	45,5	..	44,4
Olut (litraa) ⁶⁾	82,7	90,6	89,0	85,6	70,1	84,1
Viini (litraa)	8,2	10,8	..	12,1	24,4	11,8
Väkevät alkoholi-juomat (litraa)	4,9	6,7	5,4	4,9	..	4,6

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, Luonnonvarakeskus, FAO - Statistics Division - Food Balance Sheet, Canadean, ICO International Coffee Organization, Elintarviketeollisuusliitto, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry

¹⁾ vuonna 2011

²⁾ maitotuotteet, ilman voita

³⁾ laskentaperusteet muutettu 2007–2012

⁴⁾ mukaan lukien marjat

⁵⁾ pois lukien hedelmämehut

⁶⁾ vuodesta 2009 lähtien Suomen luvut sisältävät myös matkailijatuonnin

ENERGIARAVINTOAINEIDEN JA KUIDUN KESKIMÄÄRÄINEN PÄIVITTÄINEN SAANTI SEKÄ OSUUS ENERGIAN KOKONAISSAANNISTA

	Saanti vrk		E% ¹⁾		Suositus
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	
Proteiini, g	95,0	72,0	17,3	17,2	10–20 E%
Rasva, ²⁾ g	93,0	71,0	37,0	35,9	25–40 E%
Tyydyttyneet rasvahapot ³⁾ , g	39,0	30,0	15,5	15,1	< 10 E%
Kertatyydytty- mättömät rasvahapot ³⁾ , g	36,0	27,0	14,5	13,8	10–20 E%
Monityyydytty- mättömät rasvahapot ³⁾ , g	17,2	13,4	6,9	6,9	5–10 E%
Hiilihydraatit, g	230,0	186,0	42,2	43,9	45–60 E%
Sakkaroosi, g	51,0	43,0	9,2	10,0	≤ 10 E%
Ravintokuitu, g/MJ	2,4	2,9			3 g/MJ
Energia, MJ (kcal)	9,4 (2 243)	7,3 (1 733)			

Lähde: Finravinto 2012 -tutkimus

25–64 -vuotiaat

Energiassa mukana kuitu ja alkoholi

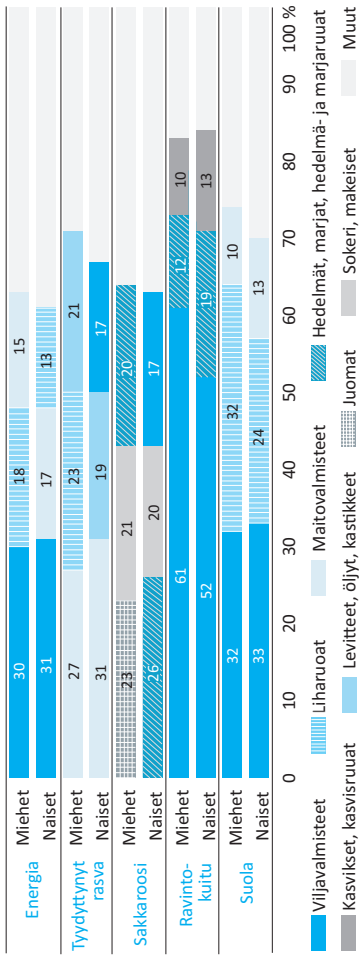
¹⁾ ravintoaineen saannin osuus energian kokonaissaannista

²⁾ uutettu raakarasva

³⁾ triglyserideinä

MERKITTÄVIMMÄT RAVINTOAINEIDEN LÄHTEET

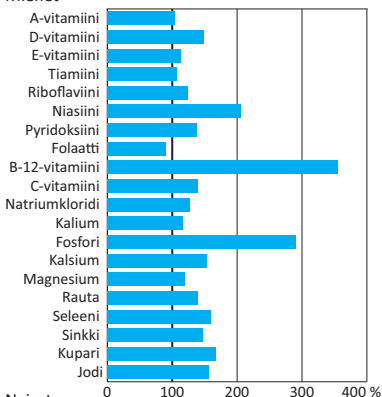
Ravitsemus

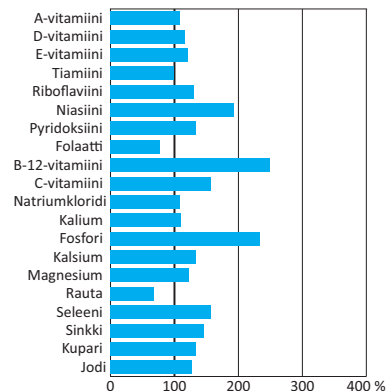
Lähde: Finravinto 2012 -tutkimus
25-64 -vuotiaat

VITAMIINIEN JA KIVENNÄISAINEIDEN SAANTI RUUASTA SUOSITUKSIIN VERRATTUNA (% saantisuosituksista)

Miehet

Naiset

Lähde: Finravinto 2012 -tutkimus
25–64 -vuotiaat

SUOMALAISTEN PÄIVITTÄINEN ATERIOINTI (%-osuuksina)

Ravitseminen

Lapset/nuoret ⁴⁾				Työikäiset				Ikääntyneet		
Alakoulu ⁵⁾		Yläkoulu ⁶⁾		Lukio/ ammattikoulu ⁷⁾						
	Pojat	Tytöt	Pojat	Tytöt	Pojat	Tytöt	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Aamupala	90	91	63 ⁸⁾	67 ⁸⁾	57	60	91	95	94	98
Lounas	96	94	85 ⁸⁾	73 ⁸⁾			84	86	79	84
Päivällinen	86	91	77 ⁸⁾	67 ⁸⁾			83	81	72	72
Välipala ¹⁾	70	68	29 ⁸⁾	35 ⁸⁾			88	95	92	95
Ilta-pala	92	87	69 ⁸⁾	64 ⁸⁾			80	85	81	85
Juoma-ateria ²⁾							86	84	74	77
Kouluateria			68	65	71	71				
Perheateriointi ³⁾			48	42	41	37				

Lähteet: Finravinto 2012 -tutkimus, Late-tutkimus, Kouluterveystutkimus 2013

¹⁾ lapsilla ilta-päivän aikana nautittu välipala

²⁾ ruokailukerta, joka sisältää pelkästään juomaa

³⁾ ilta-päivän tai illan ateria, jolloin koko perhe ruokailee yhdessä

⁴⁾ lapsilla ja nuorilla arkipäivinä syödyt ateriat

⁵⁾ peruskoulun 1. ja 5. luokkalaisten

⁶⁾ peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten

⁷⁾ lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. vuoden opiskelijat

⁸⁾ peruskoulun 8. luokkalaisten

TERVEYSKÄYTTÄYTYMINEN (%)

Aikuiset ¹⁾ Eläkeikäiset ²⁾

Ruokavalion laadun mittarit		
Hedelmien, marjojen kulutus ³⁾	32	37
Tuoreiden kasvien kulutus ³⁾	44	36
Rasvatonta maitoa käyttävät	41	30
Enimmäkseen margariinia tai kasvirasvalevitettä leivällä	51	56
Alkoholin kulutus		
Ei koskaan	13	25
Vähintään kerran viikossa	33	29
Päivittäin	3	4
Tupakointi päivittäin	14	7
Ylipainoisia tai lihavia ⁴⁾	50	43
Uni		
Alle 6 tuntia		4
6–8,9 tuntia		87
9 tuntia tai enemmän		9

Lähteet: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyt. ja terveys 2014, Eläkeläisväestön terveyskäyt. ja terveys keväällä 2013, Finriski 2012 -tutkimus

¹⁾ 15–64 -vuotiaat, 2014 ²⁾ >65-vuotiaat, 2013 ³⁾ 6–7 päivänä viikossa

⁴⁾ aikuisilla BMI 25 tai yli, eläkeikäisillä BMI 27 tai yli

ELINTARVIKEOMAVARAISUUS

Paikallisuus

Tuotannon %-osuus kulutuksesta (tuotanto+tuonti)	1994	2005	2013	2014
Leipävilja	75	102	115	155
Maitotuott., nesteomavaraisuus	112	106	95	97
Naudanliha	111	89	81	81
Sianliha	113	116	100	99
Kananmunat	130	119	115	113
Sokeri	68	83	39	51
Tomaatti	..	62	61	58
Kurkku	..	74	79	80
Porkkana ¹⁾	..	94	92	92
Sipulit ²⁾	..	80	92	92
Kukkakaali	..	62	82	82
Mansikka	..	67	70	68
Vadelma	..	24	19	23
Omena ³⁾	..	21	9	9
Omena (kotipuutarhasato huomioitu)	..	31	19	20

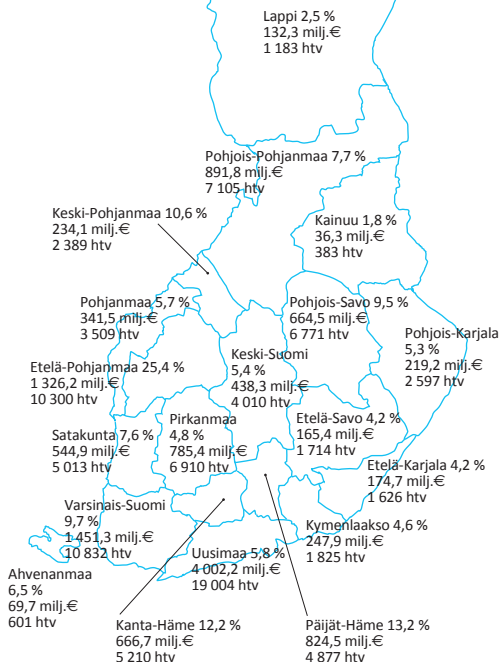
Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto, Kauppapuutarhaliitto, MTK, Tulli, Luke, Puutarhatilastot

¹⁾ mukaan lukien nauriit ²⁾ pois lukien valkosipuli ja purjo

³⁾ luvut ovat arvioita (ei sisällä kotipuutarhatuotantoa)

RUUANJALOSTUKSEN OSUUS MAAKUNTIEN TALOUDESTA ¹⁾

Koko Suomi 7,1 %
13,2 miljardia euroa
95 860 htv ²⁾

Lähde: Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti

¹⁾ bruttokansantuotteesta ²⁾ henkilötyövuotta

ELINTARVIKEJALOSTAJAT TOIMIALOITTAIN

Talous

Toimiala	2000		2013		2014	
	< 20 henkeä	≥ 20 henkeä	< 20 henkeä	≥ 20 henkeä	< 20 henkeä	≥ 20 henkeä
Teurastus ja lihanjalostus	330	50	374	40	385	42
Kalanjalostus	243	13	298	16	300	15
Vihannesten ja marjojen ja hedelmien jalostus	373	22	439	22	433	27
Maidon jatkojalostus	108	42	81	31	89	32
Myllytuotteiden valmistus	145	8	124	16	128	14
Leipomotointa	991	110	879	86	874	78
Juomien valmistus	85	14	116	16	128	19
Muiden elintarvikkeiden jalostus	330	48	351	42	343	43
Yhteensä	2 605	307	2 662	269	2 680	270

Lähde: Ruoka Suomi -teemaryhmä

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN SUURIMMAT TOIMIALAT

TOL 2008 -luokituksella

Talous

Toimiala	Tuotannon bruttoarvo		Muutos		Aine-, tarvike- ja tavaraostot		Kokonais-jalostusarvo		Muutos		Palkat		Henkilöstö yhteensä
	2012 milj. €	11/12 %	2012 milj. €	11/12 %	2012 milj. €	11/12 %	2012 milj. €	11/12 %	2012 milj. €	11/12 %			
Teurastus ja lihanjalostus	2 757,5	7,1	1 564,9	0,7	508,0	0,7	287,6	7 596					
Meijerituotteet ja jäätelö	2 739,0	1,7	1 689,4	1,5	435,3	1,5	219,9	4 845					
Kasvikset ja hedelmät	473,2	0,2	294,5	-4,3	128,8	-4,3	62,3	1 634					
Kalatuotteet	311,1	8,0	227,0	33,1	68,1	33,1	29,3	830					
Öljyt ja rasvat	228,9	-4,4	153,4	-11,4	35,7	-11,4	12,4	270					
Myllytuotteet ja tärkkelys	358,0	5,8	190,9	-22,0	52,8	-22,0	28,7	496					
Maltaiden valmistus	81,7	-8,5	56,8	28,6	17,8	28,6	7,5	168					
Eläinten ruokien valmistus	668,0	7,6	525,2	-1,5	88,6	-1,5	34,3	788					
Alkoholijuomien valmistus	1 051,7	0,2	602,4	4,7	307,5	4,7	134,8	2 909					
Virvoitusjuomat, vedet	90,4	8,0	47,0	-7,6	29,5	-7,6	8,6	210					
Leipomotuotteiden valmistus	1 069,6	-2,3	293,9	0,2	473,7	0,2	241,5	7 435					
Suklaa, makeiset, kaakao	460,0	6,6	164,1	1,6	132,7	1,6	59,8	1 640					
Mausteet ja maustekastikkeet	87,9	10,8	57,9	0,8	18,5	0,8	10,7	311					
Einekset ja valmisruoat	353,4	7,9	117,3	32,7	110,1	32,7	61,2	1 756					
Muut elintarvikkeet	859,6	13,9	429,1	8,0	190,7	8,0	66,0	1 627					
Yhteensä	11 590,0	3,6	6 413,8	2,5	2 597,8	2,5	1 264,6	32 512					

Lähde: Teollisuuden alue- ja toimialatilasto 2012, Tilastokeskus

ELINTARVIKETUONTI JA -VIENTI

Tuoteryhmä	Tuonti milj. €		2013	2014
	1995	2005		
Teolliset valmisteet				
Alkoholijuomat, väkevät ja viinit	99,5	267,8	327,8	341,4
Eläin- ja kasvirasvat sekä öljyt	31,1	41,2	56,8	57,5
Hedelmäsäilykkeet	28,3	47,1	74,8	80,2
Hunaja	1,3	2,2	5,9	6,8
Kahvi (instant ja paahdettu)	11,3	19,7	64,5	59,0
Kalavalmisteet	50,1	82,2	165,2	151,3
Kasvimehut ja -uutteet	9,1	13,0	17,3	13,4
Kasvissäilykkeet	18,2	38,7	68,1	69,2
Keitot ja liemet	8,5	12,8	16,9	15,6
Lastenruoat	2,0	9,3	22,7	21,9
Liha	57,3	102,8	218,5	213,8
Lihavalmisteet	12,1	41,6	111,2	112,7
Maitovalmisteet	63,6	178,8	407,3	411,6
Maltaat	1,7	0,4	4,1	1,0
Margariini	6,9	23,6	35,7	33,8
Marja- ja vihannespakasteet	23,6	59,0	102,3	91,0
Mehut	32,6	46,2	56,3	61,5
Myllyteollisuustuotteet	1,4	3,0	8,8	12,5
Olut	7,4	20,6	38,3	36,6
Perunajauho	0,5	1,6	0,5	0,5
Rehut	83,7	147,0	304,1	312,1
Sinappi	1,0	4,7	3,8	2,5
Sokeri ja melassi	9,9	33,5	36,5	34,5
Sokerikemian tuotteet	3,5	6,4	4,8	4,1
Suklaa ja makeiset	90,9	134,7	210,1	213,1
Tomaattikastike	5,8	13,9	23,1	23,2
Tärkkelystuotteet	69,5	82,0	120,2	108,0
Viljatuotteet	66,2	197,3	341,6	348,8
Virvoitusjuomat ja kivennäisvedet	4,0	33,5	47,4	48,0
Muut elintarvikkeet	60,9	116,4	242,3	250,0
Yhteensä	860,1	1 781,6	3 136,9	3 135,6
Maataloustuotteet				
Erikoiskasvit ¹⁾	49,0	57,3	95,3	72,2
Hedelmät	146,7	220,3	302,5	309,4
Kaakaopavut	0,2	0,0	0,1	0,2
Kahvi, raaka	124,3	115,7	160,9	183,1
Kala, tuore	14,4	65,6	189,5	196,5
Kananmunat	0,1	1,3	2,4	3,1
Marjat	2,6	5,7	14,6	15,8
Mausteet	4,4	6,8	12,4	12,9
Pähkinät	7,4	9,5	22,4	32,3
Raakasokeri	17,7	26,7	82,2	51
Tee	6,9	11,4	14,7	13,9
Vihannekset ja kasvikset	62,5	113,6	192,4	195
Viljat	37,2	28,5	38,5	33,8
Äyriäiset	2,4	4,1	11,4	12,4
Maataloustuotteet yhteensä	475,6	666,7	1 139,3	1 131,6
Teolliset ja maataloustuotteet yht.	1 335,8	2 448,3	4 276,0	4 267,0

Lähde: Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry

¹⁾ Öljysiemenet ja -hedelmät, sokerijuurikas ja -ruoko, muut siemenet ja kasvinosat

Muutos 14/13	Vienti milj. €			Muutos	
	1995	2005	2013	2014	14/13
4,1	40,1	73,4	135,9	147,8	8,8
1,2	7,0	26,5	21,4	18,3	-14,5
7,2	2,6	3,9	4,9	4,4	-10,2
15,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
-8,5	21,9	8,0	28,7	30,6	6,6
-8,4	13,2	9,6	17,0	16,4	-3,5
-22,5	0,0	1,6	2,6	2,8	7,7
1,6	2,4	4,9	5,3	6,0	13,2
-7,7	0,4	0,4	2,3	1,1	-52,2
-3,5	7,4	4,9	9,3	9,6	3,2
-2,2	26,4	91,5	123,9	101,7	-17,9
1,3	11,4	8,5	9,7	12,4	27,8
1,1	161,9	303,1	523,8	464,4	-11,3
-75,6	15,7	21,9	16,1	15,5	-3,7
-5,3	30,7	32,7	7,0	7,0	0,0
-11,0	9,0	18,2	28,5	25,1	-11,9
9,2	13,0	2,1	3,3	3,8	15,2
42,0	4,3	7,7	28,4	29,1	2,5
-4,4	19,7	11,3	14,6	14,1	-3,4
0,0	0,2	0,5	0,4	0,5	25,0
2,6	15,0	21,7	46,1	50,9	10,4
-34,2	0,4	0,3	0,7	0,9	28,6
-5,5	9,6	18,7	27,3	24,6	-9,9
-14,6	13,4	81,5	0,0	0,0	0,0
1,4	94,9	86,3	103,4	103,4	0,0
0,4	6,6	0,3	1,0	1,4	40,0
-10,1	8,5	15,7	9,5	7,5	-21,1
2,1	44,1	53,4	79,3	87,9	10,8
1,3	7,4	4,8	19,8	8,3	-58,1
3,2	21,5	48,0	24,4	28,8	18,0
0,0	609,0	961,9	1 294,7	1 224,4	-5,4
-24,2	0,1	0,0	2,0	4,6	130,0
2,3	13,0	0,8	1,5	1,5	0,0
100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13,8	2,3	0,0	11,0	11,7	6,4
3,7	2,1	3,3	23,9	21,6	-9,6
29,2	7,1	6,6	11,8	12,4	5,1
8,2	0,8	0,2	2,7	3,2	18,5
4,0	1,5	1,9	6,9	8,2	18,8
44,2	0,1	0,0	0,2	0,3	50,0
-38,0	0,0	0,8	1,1	1,2	9,1
-5,4	3,4	0,7	1,3	1,1	-15,4
1,4	7,2	3,9	5,4	6,1	13,0
-12,2	35,8	42,3	130,4	160,0	22,7
8,8	0,7	0,2	0,4	0,4	0,0
-0,7	74,0	60,9	198,6	232,3	17,0
-0,2	683,1	1 022,8	1 493,3	1 456,7	-2,5

Huom! Yksittäiset luvut ovat pyöristyksiä, ja yhteenlaskettu summa kertoo viennin ja tuonnin todellisen kokonaisarvon.

ELINTARVIKEVIENTI MAITTAIN

Talous

1995	%	2005	%	2013	%	2014	%
Venäjä	29,5	Venäjä	19,7	Venäjä	28,9	Venäjä	21,4
Ruotsi	14,2	Ruotsi	15,4	Ruotsi	18,5	Ruotsi	20,6
Viro	6,9	Viro	9,2	Viro	9,1	Viro	9,8
Saksa	5,1	USA	5,9	Saksa	4,9	Saksa	4,4
Belgia	4,4	Saksa	5,3	Kiina	3,6	Kiina	3,5
Norja	3,7	Iso-Britannia	4,4	Tanska	2,7	USA	3,3
USA	3,6	Puola	3,2	Norja	2,6	Tanska	3,1
Iso-Britannia	3,4	Norja	2,9	USA	2,6	Alankomaat	3,1
Tanska	3,2	Tanska	2,8	Iso-Britannia	2,4	Norja	2,9
Alankomaat	2,8	Ranska	2,8	Puola	2,4	Puola	2,7
Muut	23,2	Muut	28,4	Muut	22,2	Muut	25,2
Yhteensä	100	Yhteensä	100	Yhteensä	100	Yhteensä	100

Lähde: Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry

ELINTARVIKEVIENTI MAITTAIN JA TUOTERYHMIITTÄIN, VIENTI 2014

Talous

Venäjä	1 000 €	Ruotsi	1 000 €	Viro	1 000 €
Juusto	84 168	Jogurtti	30 369	Alkoholijuomat	25 710
Voi ja muut maitorasvat	45 936	Alkoholijuomat	27 782	Kala, tuore	13 694
Rehuseokset	20 213	Suklaa	26 571	Kahvi, paahdettu	12 679
Maito ja kerma	11 792	Muut maitovalmisteet	25 398	Muut elintarvikkeet	12 599
Alkoholijuomat	11 437	Maito ja kerma	22 795	Olut	7 256
Muut maitovalmisteet	10 445	Muut leipomovalmisteet	13 318	Suklaa	6 975
Muut leipomovalmisteet	10 266	Eläin- ja kasvirasvat	12 096	Kalapakasteet	5 603
Suklaa	9 331	Makeiset	11 639	Siipikarja	4 694
Muut viljavalmisteet	8 823	Voi ja muut maitorasvat	10 397	Sianliha	3 936
Kahvi, raaka	8 447	Muu liha ja eläimenosat	7 833	Vehnäjauhot	3 057
Maltaat	8 303	Sianliha	7 358	Kala, kuivattu, suolattu, savustettu	3 043
Jogurtti	8 101	Maitojauhe	6 415	Linnunmunat	2 849
Muut myllyteollisuustuotteet	7 836	Juusto	5 978	Kidesokeri	2 782
Kalapakasteet	4 114	Linnunmunat	5 747	Makeiset	2 182
Ruokaleipä	3 930	Marjapakasteet	5 361	Muut leipomovalmisteet	2 017
Maitojauhe	3 877	Makkarat	5 034	Maitojauhe	1 923
Olut	3 446	Täkkelysjohtannaiset	4 846	Juusto	1 687
Kahvi, paahdettu	3 237	Muut lihavalmisteet	4 806	Kahvi, raaka	1 631
Siipikarja	3 177	Naudanliha	4 301	Margariini	1 626
Virvoitusjuomat ja kivennäisvedet	3 001	Ohra	3 893	Ohra	1 594
Muut	39 979	Muut	56 894	Muut	24 981
Yhteensä	309 859	Yhteensä	298 831	Yhteensä	142 518

Lähde: Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN T&K-MENOT

(% tuotannon bruttoarvosta)

Lähde: Tilastokeskus, OECD Main Science and Technology Indicators

KULUTUSMENOT

Yksityiset kulutusmenot milj. euroa, käypiin hintoihin	1995	2005	2013	2014
Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat	7 411	9 381	13 529	13 736
Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien %-osuus	15	12	13	13
Alkoholijuomat ja tupakka	2 976	4 052	4 967	5 023
Vaatteet ja jalkineet	2 218	3 771	4 765	4 685
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu ja muut polttoaineet	11 889	19 253	28 576	29 806
Sisustus, kotitalousvälineistö ja kodinhoito	2 132	4 147	5 341	5 384
Terveys	1 631	3 367	4 643	4 717
Liikenne	5 924	10 438	13 026	12 969
Tietoliikenne	780	2 185	2 459	2 464
Virkistys ja kulttuuri	5 087	9 094	11 791	11 683
Koulutus	228	333	410	409
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	3 383	5 259	6 625	6 682
Muut tavarat ja palvelut	4 709	7 074	9 907	10 301

Lähde: Tilastokeskus/kansantalouden tilinpito

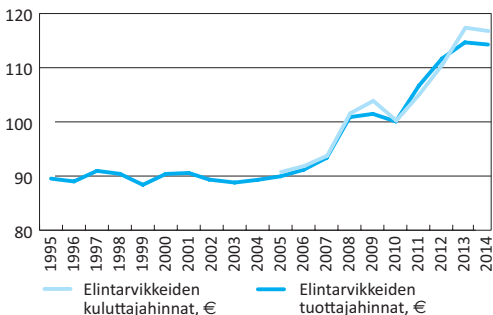
RAVINTOMENOT

Kotitalouksien ravintomenot asukasta kohti	1995 €/v	%	2005 €/v	%	2013 €/v	%	2014 €/v	%
Leipä- ja vilja- tuotteet	232	17	301	18	380	16	380	16
Liha ja liha- tuotteet	311	23	359	21	492	21	481	20
Kala ja kala- tuotteet	58	4	73	4	115	5	117	5
Maito, juusto ja munat	248	18	308	18	463	20	469	20
Rasvat ja öljyt	42	3	39	2	51	2	46	2
Hedelmät ja kasvikset	190	14	287	17	422	18	437	19
Perunat ja perunavalmisteet	45	3	45	3	54	2	53	2
Sokeri	21	2	14	1	15	1	15	1
Kahvi, tee ja kaakao	69	5	45	3	70	3	72	3
Muut ¹⁾	150	11	203	12	272	12	279	12
Elintarvikkeet yhteensä	1 365	100	1 674	100	2 334	100	2 349	100

Lähde: Tilastokeskus/kansantalouden tilinpito, yksityiset kulutusmenot

¹⁾ ei sisällä muita juomia

ELINTARVIKKEIDEN REAALIHINTAKEHITYS SUOMESSA

Lähde: Tilastokeskus

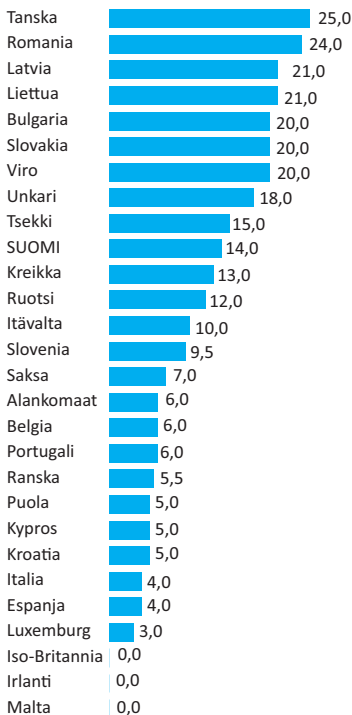
VÄHITTÄISHINNAT

Hinnat, €/kg, €/l	1994	2005	2013	2014
Maito				
kevytmaito	0,66	0,74	1,05	1,1
rasvaton maito	0,58	0,72	0,97	1,01
piimä ¹⁾	0,58	0,89	1,33	1,33
Juustot				
emmental	8,34	10,59	14,13	14,02
edam	7,03	7,92	9,69	9,8
Rasvat				
voi	5,28	4,96	6,12	5,74
jääkaappimargariini	3,73	2,87	3,85	3,9
Liha				
naudan paisti ²⁾	11,16	9,08	16,88	16,74
naudan jauheliha	7,86	7,44	10,68	10,2
porsaanleikkele ³⁾	7,59	7,89	..	..
broilerin rintafle ⁴⁾	4,10	2,03	13,75	13,47
meetvursti	15,86	12,19	15,8	15,88
nakit	5,82	4,68	7,94	7,89
lenkkimakara	3,70	3,43	4,8	4,94
Kananmunat	2,79	2,33	4,25	3,68
Kala				
kirjolohi ⁵⁾	5,84	10,45	16,14	16,85
Vilja- ja kasvituotteet				
vehnäjauhot	0,90	0,59	0,69	0,68
reikäleipä	2,79	3,15	..	..
vehnäleipä	..	3,57	3,88	3,90
pullapitko	5,63	5,79	7,39	7,19
hienosokeri	1,23	1,08	1,13	1,08
ruokaperuna	1,52	0,65	0,94	0,87
porkkana	1,56	1,21	1,92	1,65
tomaatti	2,39	2,98	3,08	3,25
kahvi	5,56	5,04	7,12	7,18

Lähde: Tilastokeskus/hinta- ja palkkatiedote

¹⁾ vuoden 1994 keskihinta laskettu rasvattomasta piimästä²⁾ vuoden 1994 keskihinta laskettu ulkopaistista³⁾ vuoden 1994 keskihinta laskettu porsaankyljyksestä⁴⁾ vuoden 1994 keskihinta laskettu broilerin koipireisipaloista⁵⁾ vuoden 1994 keskihinta laskettu peratusta kokokalasta, vuosien 2005–2014 fileestä

YLEISIN ELINTARVIKKEIDEN ARVONLISÄVERO EU-MAISSA 2014 (%)

■ EU 28 -keskiarvo
-maat yhteensä 10,7 %

Lähde: Euroopan komissio

HINTAINDEKSIT 2013 (EU15 = 100)

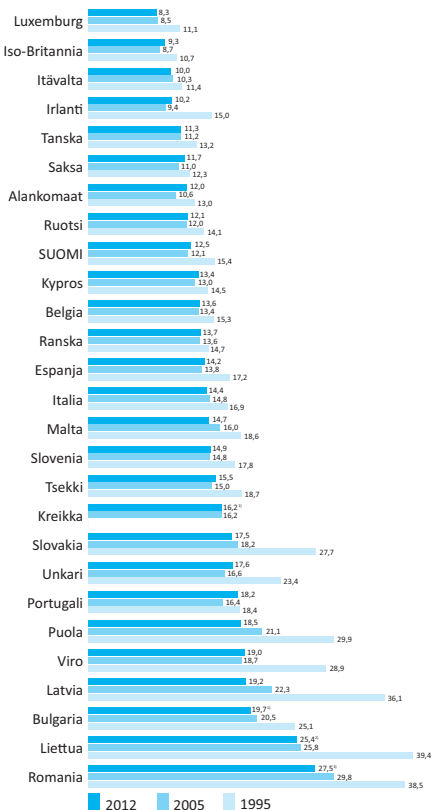
Talous

	Todellinen yksilöi- llinen kulutus	Elintarv. ja alkoholit.	Elin- tarvik- keet	Leipä- ja viljatuot- teet	Liha- ja liha- tuot- teet	Kala- ja kala- tuot- teet	Maito, juusto ja munat	Rasvat ja öljyt	Hedelmät, kasvikset, perunat	Muut elin- tarvik- keet	Alko- holitt. juomat
Alankomaat	106,3	91,3	91,5	84,4	106,9	97,8	89,6	79,3	91,4	86,1	89,7
Belgia	106,8	105,3	105,6	103,6	109,2	120,5	107,7	110,0	97,7	106,3	101,8
Espanja	86,4	88,1	88,5	105,6	75,3	87,4	89,0	91,7	90,1	98,7	84,0
Irlanti	114,7	110,4	108,9	102,6	100,9	107,7	113,7	97,9	125,2	112,2	126,2
Iso-Britannia	106,1	94,8	93,1	83,1	87,9	92,1	97,6	97,8	104,8	96,4	111,6
Italia	96,0	105,4	106,5	107,6	103,9	112,1	121,5	101,5	96,2	114,6	93,9
Itävalta	104,9	115,1	115,6	129,6	122,8	123,8	98,4	118,6	115,1	109,1	111,7
Kreikka	80,0	95,2	94,5	102,1	81,8	109,4	125,1	115,1	69,8	117,4	103,6
Luxemburg	127,5	111,6	113,6	111,7	119,6	125,5	115,4	112,1	111,6	105,7	99,7
Portugali	73,6	85,3	84,8	93,7	68,0	75,8	99,8	95,1	85,4	109,9	90,9
Ranska	103,5	101,8	102,7	99,4	111,6	107,0	93,1	94,4	107,9	97,3	93,2
Ruotsi	130,0	117,9	117,6	127,3	116,9	113,7	111,5	113,1	129,4	112,5	121,1
Saksa	95,5	101,8	101,8	99,7	118,2	108,5	91,3	101,3	102,2	93,5	101,7
Suomi	115,8	116,0	115,5	126,3	112,2	114,9	115,8	105,9	117,3	111,5	120,7
Tanska	132,9	132,6	128,0	148,6	115,6	122,7	111,3	134,3	120,4	166,9	177,7
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Lähde: Eurostat/ Suomen Gallup Elintarviketieto Oy

KOTITALOUKSIEN KULUTUS ELINTARVIKKEISIIN JA ALKOHOLITTOMIIN JUOMIIN

% kotitalouksien kokonaiskulutuksesta

Lähde: CIAA, Eurostat, Suomen Gallup Elintarviketieto Oy

¹⁾ vuoden 2011 tieto ²⁾ vuoden 2009 tieto ³⁾ vuoden 2010 tieto

LIHA

Milj.kg	1995	2005	2013	2014
Sianliha				
tuotanto	166	204	195	186
kulutus	165	176	194	189
vienti ¹⁾	9	40	35	30
tuonti ¹⁾	10	15	33	34
Naudanliha				
tuotanto	95	87	81	83
kulutus	96	98	100	102
vienti ¹⁾	6	2	2	2
tuonti ¹⁾	8	14	24	21
Siipikarjanliha				
tuotanto	43	87	111	113
kulutus	45	84	106	110
vienti ¹⁾	3	10	22	20
tuonti ¹⁾	0,3	7	17	18
Lampaanliha				
tuotanto	2,0	0,6	1	1,1
kulutus	2,0	1,9	3,4	3,7
vienti ¹⁾	0,0	0,0	0,1	0,1
tuonti ¹⁾	1,0	1,4	2,6	2,7
Hevosenliha				
tuotanto	0,4	0,1	0,5	0,5
Liha yhteensä				
tuotanto	306	378	388	384
kulutus	308	361	406	407
vienti ¹⁾	15	52	58	52
tuonti ¹⁾	21	39	78	78
Lihavalmisteiden vienti	3,7	2,1	1,5	2,1

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, Luonnonvarakeskus,
Tullihallitus/tuonnintarkkailu

¹⁾ arvio ruholihaksi muutettuna

MAITOTUOTTEET JA RAVINTORASVAT

	1995	2005	2013	2014
Maito, milj. litraa				
tuotos	2 397	2 362	2 260	2 330
litraa/lehmä	5 981	7 505	7 977	8 201
vastaanotettu meijereihin	2 296	2 293	2 220	2 289
kulutus (maitoa ja neste- mäisiä maitovalmisteita)				
milj. kg	1 012	995	987	976
Voi, milj. kg				
tuotanto	45	50	44	49
kulutus	27	14	20	19
vienti	19	37	24	27
Juusto, milj. kg				
tuotanto	96	97	102	99
kulutus	78	98	135	141
vienti	29	37	46	33
Maitojauhe, vienti, milj. kg	7	15	22	27

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, Luonnonvarakeskus

LEIPÄVILJA

Vehnä	1995	2005	2013	2014
Sato, milj. kg	379,5	801,3	869,4	1 088,2
Sadosta myllykelpoista ¹⁾ , %	..	32	58	37
Tuonti, milj. kg	131,6	23,2	11,4	4,7
Vienti, milj. kg	8,4	25,5	163,5	175,0
Kulutus ravinnoksi, milj. kg				
- brutto	306,1	338,3	333,6	335,1
- netto	229,5	253,7	250,2	251,4
Ruis				
Sato, milj. kg	57,7	32,4	25,7	74,9
Sadosta myllykelpoista ²⁾ , %	..	28	73	84
Tuonti, milj. kg	61,4	80,4	56,5	56,0
Vienti, milj. kg	..	2,4	0,2	4,2
Kulutus ravinnoksi, milj. kg				
- brutto	80,9	90,0	87,0	82,8
- netto	79,2	88,2	85,3	81,2

Lähde: Luonnonvarakeskus, Tullihallitus

¹⁾ hehtolitraino $\geq 78,0$ kg, sakoluku ≥ 180 , valkuainen ($N \cdot 5,7$) $\geq 12,5$ %²⁾ hehtolitraino $\geq 71,0$ kg, sakoluku ≥ 120

KANANMUNAT

Milj. kg	1995	2005	2013	2014
Tuotanto	74,7	58,2	67,4	67,7
Kulutus	61,0	48,8	58,1	59,3
Vienti	14,0	11,2	11,5	11,2

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy

KALA

Kalansaaalis milj. kg ¹⁾	1995	2005	2013 ³⁾	2014 ³⁾
Silakka	96	67	122	131
Muikku	4	5	4	4
Siika	6	3	2	2
Lohi	2	1	0,4	0,4
Ahven	17	13	8	8
Kuha	2	3	4	4
Ammattikalastus yhteensä	111	94	143	153
Vapaa-ajankalastus yhteensä	57	38	25	25
Kalaviljely	17	14 ²⁾	14	13

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ merkittävimmät talouskalat, sisältää sekä ammatti- että vapaa-ajan kalastussaaliin²⁾ kirjolohta yli 90 %³⁾ tiedot vapaa-ajan kalastuksen ja sisävesialueen ammattikalastuksen saaliista ovat vuodelta 2012

KALAN KULUTUS

Kotimainen kala (kg/hlö)	2000	2005	2012	2013
Kasvatettu kirjolohi	1,6	1,4	1,0	1,1
Silakka	1,2	0,7	0,3	0,3
Hauki	0,7	0,7	0,4	0,4
Ahven	0,7	0,6	0,4	0,4
Muikku	0,7	0,7	0,6	0,6
Siika	0,4	0,3	0,3	0,3
Kuha	0,2	0,3	0,3	0,3
Muu kotimainen kala	0,6	0,5	0,5	0,4
Tuontikala (kg/hlö)				
Kasvatettu kirjolohi	0,3	0,6	1,0	0,9
Kasvatettu lohi	0,9	1,9	4,2	4,0
Tonnikala (säilyke ja valmiste)	1,2	1,6	1,6	1,9
Seiti (pakastefile)	0,6	0,4	0,5	0,3
Katkarapu	0,4	0,5	0,6	0,6
Silli- ja silakkasäilykkeet	0,5	0,5	0,3	0,4
Muu tuontikala	2,3	2,4	2,7	2,7

Lähde: Luonnonvarakeskus

Kotimaisen kalan kulutus (kg/hlö) muutettu filepainoksi.

Tuontikalan kulutus (kg/hlö) lohi ja kirjolohi muutettu filepainoksi, muut laskettu tuotepainona.

Makean veden tuontikaloja (esim. siika, kuha jne.) ei ole raportoitu lajeittain, sisältyvät luokkaan muu tuontikala.

KASVIKSET JA HEDELMÄT

1 000 kg	1995	2005	2013	2014
Peruna				
vienti	2 895	4 853	8 499	12 349
tuonti	3 909	19 304	20 757	15 524
Tomaatti				
vienti	2 368	58	173	114
tuonti	16 130	19 471	27 823	29 428
Kelta- ja punasipuli				
vienti	400	3	20	130
tuonti	5 357	5 233	12 654	11 420
Kukkakaali				
vienti	75	0	1	..
tuonti	2 166	2 407	3 087	3 280
Valko- ja punakaali				
vienti	2 447	3	58	236
tuonti	1 660	1 608	2 352	2 614
Keräsalaatti				
vienti	104	35	221	122
tuonti	5 672	11 056	18 068	18 699
Porkkanat ja nauriit				
vienti	1	21	19	53
tuonti	2 643	4 816	9 442	6 557
Kurkku				
vienti	498	66	0,4	38
tuonti	11 107	11 256	9 932	11 307
Paprika				
vienti	354	5	10	21
tuonti	5 438	9 538	14 422	15 360
Kesäkurpitsa				
vienti	17	0	..	..
tuonti	710	2 118	..	..
Muut tuoreet kasvikset				
vienti	7 372	1 552	595	708
tuonti	33 385	61 227	81 834	82 948
Banaani				
vienti	2 352	0	..	..
tuonti	6 619	65 491	..	..
Sitrushedelmät				
vienti	3 968	91	134	62
tuonti	62 100	63 749	71 424	72 107
Omena				
vienti	11 480	100	141	65
tuonti	54 001	49 719	44 575	45 613
Muut tuoreet hedelmät				
vienti	15 181	472	1 831	1 903
tuonti	151 112	108 370	124 012	133 259

Lähde: Tullihallitus, tilastopalvelu

MARJAT JA SIENET

Puutarhamarjojen kokonaissadot milj.kg	2005	2010	2013	2014
Mansikka	10,1	10,3	13,2	12,9
josta luomua	..	0,19	0,22	0,25
Musta- ja viherherukka	1,8	1,0	1,5	1,1
Puna- ja valkoherukka	0,5	0,4	0,4	0,6
Vadelma	0,6	0,5	0,7	0,8
josta luomua	..	0,01	0,02	0,01
Karviainen	0,03	0,06	0,05	0,04
Yhteensä	13,1	12,5	16,1	15,6
Luonnonmarjojen kauppaantulomäärät, 1 000 kg				
Mustikka	3 111	2 780	5 008	5 866
josta luomua	..	1 036	856	3 044
Puolukka	8 544	6 057	10 746	2 981
josta luomua	..	1 232	757	759
Lakka	321	152	146	162
josta luomua	..	1	5	90
Muut luonnonmarjat	51	108	67	81
Yhteensä	12 027	9 097	15 968	9 090
Luonnonsienten kauppaantulomäärät, 1 000 kg¹⁾				
Keltavahvero	16	5	11	10
Herkkutatit	181	747	238	369
Rouskut	152	98	51	82
Muut sienet	77	5	10	28
Yhteensä	426	855	309	489

Lähde: Luonnonvarakeskus, Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry, Maaseutuvirasto

¹⁾ tuorepainon mukaan

MÄÄRÄYSTENVASTAISET ELINTARVIKKEET 2014

Tutkitut elintarvikkeet	Tutkitut erät ¹⁾ , kpl	Määräysten- vastaiset erät %	Huomautetut erät %
Vihannekset ja sienet	678	6,2	6,6
Vihannesvalmisteet	114	11,4	10,5
Hedelmät ja marjat	698	3,6	5,0
Hedelmävalmisteet	61	4,9	4,9
Pähkinät, mantelit ja valmisteet	176	5,1	8,5
Mehut ja juomat	159	8,2	27,7
Vilja- ja leipomo- tuotteet	324	7,1	9,6
Makeiset, sokeri ja hunaja	79	3,8	6,3
Mausteet ja mauste- valmisteet	224	16,5	11,6
Kaakaovalmisteet, kahvi ja tee	187	15,5	12,8
Kastikkeet, keitot ja liemet	153	13,7	14,4
Ravintolisät	95	23,2	23,2
Erityisruokavalmisteet	48	22,9	14,6
Lastenruoat	66	3,0	7,6
Muut elintarvikkeet	267	10,9	13,5
Yhteensä	3 329	8,5	10,0

Lähde: Tullilaboratorio

¹⁾ eristä 51 % alkuperältään EU:n ulkopuolisista maista,
46 % EU:n alueelta ja 3 % alkuperältään tuntemattomia

MÄÄRÄYSTENVASTAISUUDEN SYYT 2014

Määräystenvastaisuuden syy	Erien lkm	%
Pakkausmerkinnät	114	32,9
Kasvinsuojeluaineet	68	19,6
Lisäaineet	43	12,4
Elintarvikkeen koostumus	27	7,8
Koostumuksen vertailu lains.	18	5,2
Muut tutkimukset ¹⁾	17	4,9
Mikrobiologia	12	3,5
Mykotoksiinit	12	3,5
Säteilytys	10	2,9
Pehmittimet	8	2,3
Allergeenit	7	2,0
Vierasaineet ²⁾	7	2,0
Kivennäisaineet	4	1,2
GMO	0	0,0
Raskasmetallit	0	0,0
Tölkkien kuntotarkastus	0	0,0
Lihalajin tunnistus	0	0,0
Radioaktiivisuus	0	0,0
Vitamiinit	0	0,0
Yhteensä	347	100

Lähde: Tullilaboratorio

¹⁾ sisältää mm. asiakirjatarkastukset²⁾ PAH, MCPD, histamiini, nitraatti, melamiiniELÄVIÄ ELÄIMIÄ JA ELÄIMISTÄ SAATAVIA ELINTARVIKKEITA
KOSKEVA VIERASAINELVONTAOHJELMA

	EU-27 keskiarvo		Suomi		
	2010	2012	2010	2012	2014
Kohdennettuja näytteitä kpl	418 081	427 195	4 344	4 424	4 324
Määräyksenvastaisia %	0,33	0,25	0,0	0,02	0,0

Lähde: EFSA ja Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Vierasaineilla tarkoitetaan kiellettyjä aineita, sallittuja lääkeaineita sekä ympäristöstä peräisin olevia kontaminanteja. EU-tulokset sisältävät kaikki ohjelmassa tutkitut näytteet, myös tulokset ympäristöstä peräisin olevista vierasaineista. Suomen osalta tuloksissa on huomioitu kiellettyjen aineiden ja sallittujen lääkeaineiden jäämät, mutta ei kaikkia raja-arvon ylittäviä tuloksia, kuten riistan raskasmetalleja.

Tarkastuksia, kpl	Alku- tuotanto	Valmistus ja pakkaa- minen	Jakelu ja kuljetus	Vähittäis- myynti	Tarjoilu	Vähittäis- myynti valmistus- paikan yhteydessä	Yhteensä
Kohteiden lukumäärä	31 337	3 085	2 690	9 477	32 012	0	78 601
Tarkastettujen kohteiden lukumäärä	1 623	1 759	584	4 204	7 794	0	15 964
Tarkastusten lukumäärä	1 909	4 568	903	7 722	30 230	0	45 332
Vaatimusten vastaisten toimijoiden lukumäärä	626	331	59	504	2 407	0	3 927
Havaittujen puutteiden tyypit							
Hygienia (HACCP, osaaminen)	300	106	14	125	655	0	1 200
Yleinen hygienia	502	359	52	770	5 030	0	6 713
Koostumus	5	14	1	3	0	0	23
Kontaminaatio (muu kuin mikrobiologinen)	109	30	0	2	38	0	179
Pakkausmerkinnät ja esitteet	16	48	9	120	26	0	219
Muut	189	18	1	13	51	0	272

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Raportti Suomen elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman 2012–2016 toteutumisesta vuonna 2014

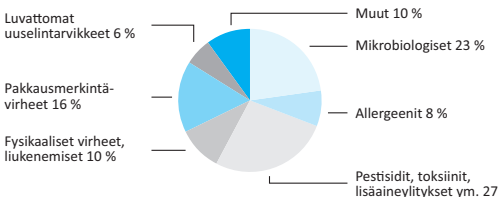
TAKAISINVETOJEN MÄÄRÄ

	2005	2010	2013	2014
Takaisinvetoja ¹⁾ , kpl	28	84	134	120

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

¹⁾ sis. sekä vähittäiskaupan että suurkeittiön takaisinvedot

TAKAISINVETOJEN SYYT 2014

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

RUOKAMYRKYTYSEPIDEMIAAT JA SAIRASTUNEIDEN MÄÄRÄ 2014

Aiheuttaja	Epidemioita, kpl N=42	Sairastuneita, kpl N=990	%
Elintarvikevälitteiset			
Bacillus cereus	2	55	8
Campylobacter jejuni	1	22	3
Clostridium perfringens	1	67	10
Hepatiitti A -virus	1	12	2
Histamiini	1	23	3
Lektiini	1	12	2
Norovirus	8	203	29
Yersinia pseudotuberculosis (+Campylobacter jejuni)	1	55	8
Tuntematon	20	253	36
Yhteensä	36	702	100
Talousvesivälitteiset			
Campylobacter jejuni	1	96	33
EHEC O103 (+Campylobacter jejuni, EPEC, ETEC)	1	9	3
Norovirus	1	76	26
Tuntematon	3	107	37
Yhteensä	6	288	100

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Aiheuttaja	Tuntematon tai useita ruokia	Liha ja lihaval- misteet	Kasvikset ja kasvis- tuotteet	Kala ja kalaval- misteet	Maito ja maitoval- misteet	Vilja ja viljaval- misteet	Muna ja munaval- misteet	Juomat	Leipomo- valmis- teet	Yht.
Bacillus cereus	1	1								2
Campylobacter jejuni		1								1
Clostridium perfringens		1								1
Yersinia pseudo- tuberculosis (+ Campylobacter jejuni)					1					1
Hepatiitti A -virus			1							1
Norovirus	5		2	1						8
Histamiini				1						1
Lektiini						1				1
Tuntematon	19	1								20
Yhteensä	25	4	3	2	1	1	0	0	0	36
%	69	11	8	6	3	3	0	0	0	100

Lähde: Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA JA AMMATTIKEITTIÖT

Talous

MYYMÄLÖIDEN LUKUMÄÄRÄ MYYMÄLÄTYYPIN MUKAAN

Myymäälätyyppi	Yhteensä 1.1.2015
Hypermarketit	150
Tavaratalot	115
Supermarketit, isot	621
Supermarketit, pienet	402
Valintamyymälät, isot	1 065
Valintamyymälät, pienet	394
Pienmyymälät	410
Erikoismyymälät	910
Kauppahallit / Suoramyyntihallit	34
Yhteensä 1.1.2015	4 101
Myymläautot ja -veneet	14
Lopettaneet	167

Lähde: A.C. Nielsen Finland Oy, Myymälärekisteri

Talous

PÄIVITTÄISTAVAROIDEN MYYNTI MYYMÄLÄTYYPEITTÄIN

Milj. euroa	1996	2005	2013	2014
Hypermarketit ¹⁾	1 533	2 772	4 524	4 519
Tavaratalot	655	611	567	571
Supermarketit, isot	1 847	3 789	5 775	6 019
Supermarketit, pienet	2 118	1 648	1 871	1 783
Valintamyymälät, isot	1 401	1 916	2 601	2 628
Valintamyymälät, pienet	766	490	456	438
Pienmyymälät	131	216	338	346
Erikoismyymälät ja hallit	148	158	268	296
Yhteensä	8 599	11 601	16 399	16 599
Myymläautot ja -veneet	52	18	7	6
Lopettaneet	114	289	145	100
Yhteensä	8 765	11 908	16 551	16 705

Lähde: A.C. Nielsen Finland Oy, Myymälärekisteri

¹⁾ Luokitus muuttunut ketjuperusteiseksi 2005 alkaen, sisältäen ketjut K-Citymarket, Prisma ja Euromarket

SUURKEITTIÖIDEN LUKUMÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN

	2009 kpl	2011 kpl	2013 kpl	Muutos 11/13 %
Kahvilat ja ravintolat	10 429	11 211	11 229	0,2
Henkilöstöravintolat	1 349	1 360	1 242	-8,7
Julkiset keittiöt	4 530	4 116	3 835	-6,8
Yhteensä	16 308	16 687	16 315¹⁾	-2,2

Lähde: Taloustutkimus Oy, Horeca-rekisteri

¹⁾ luvussa mukana muutama suurkeittiö, joiden toimialasta ei tietoa

SUURKEITTIÖIDEN ANNOSMÄÄRÄT TOIMIALOITTAIN

Milj. annosta	2009	2011	2013	Muutos 11/13 %
Kahvilat ja ravintolat	345	398	416	4,5
Henkilöstöravintolat	63	72	70	-2,8
Julkiset keittiöt	441	419	411	-1,9
Yhteensä	850	889	904¹⁾	1,7

Lähde: Taloustutkimus Oy, Horeca-rekisteri

¹⁾ luvussa mukana muutama suurkeittiö, joiden toimialasta ei tietoa

Julkisissa ruokapalveluissa luomutuotteiden osuus vuonna 2014 oli noin 5 % (kiloina).

Lähde: EkoCentria, Taloustutkimus Oy

Tietohaarukka -julkaisua on tilattavissa Ruokatiedosta sähköpostitse:
tilaukset@ruokatieto.fi
tai puhelimitse 040 710 4170.

Julkaisu on maksuton, mutta toimituskulut peritään
(käsittelykulut 5 € + postikulut).

Tietohaarukka 2015 – tilastotietoa elintarvikealasta -julkaisun on tuottanut Ruokatieto Yhdistys ry yhteistyötahoinaan Agronomiliitto ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, ProAgria Keskusten Liitto ry ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. Arvokasta asiantuntija-apua ovat antaneet myös Evira, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela sekä Helsingin yliopisto. Ruokatieto kiittää lämpimästi kaikkia apuaan antaneita tahoja.

Ruokatieto Yhdistys ry
Helsinki 2015

Ruokatieto

RUOKATIETO YHDISTYS RY

P. 040 710 4170

www.ruokatieto.fi

Agronomiliitto ry

P. (09) 251 1160 — www.agronomiliitto.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry

P. (09) 148 871 — www.etl.fi

Maa- ja metsätaloustuottajain

Keskusliitto MTK ry

P. 020 4131 — www.mtk.fi

Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.

TFN. (09) 586 0460 — www.slc.fi

ProAgria Keskusten Liitto

P. 020 747 2400 — www.proagria.fi